

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

YASED KONFERANSI

KONUŞMASI

**22 Şubat 2007
İstanbul**

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Başbakanım, Değerli Konuklar,

Sözlerime başlamadan önce YASED’i artık bir gelenek haline gelmesini umduğumuz bu toplantıları düzenlemesi nedeniyle değerli başkanı Sayın Şaban Erdikler nezdinde kutlamak istiyorum.

Son dört yıldır dünya ekonomisi kesintisiz ve yüksek bir büyüme performansı sergilerken, artan tasarruf eğilimi ile beraber küresel likidite de artmıştır. Başta sermaye olmak üzere, mal ve hizmetler hatta işgücü daha mobil hale gelmiş, üretim süreçleri küresel zincirler ağına taşınmış ve yatırım ortamını iyileştiren gelişmekte olan ülkeler daha fazla yabancı sermaye yatırımları çekebilmişlerdir.

Küreselleşmenin ayrılmaz bir parçası olan doğrudan yabancı sermaye yatırımları, öz kaynakların büyüme için gerekli olan yatırımların finansmanı için yeterli olmayan gelişmekte olan ülkelere sağlıklı bir finansman imkanı sağlamıştır. Bu durum ülkemiz için de geçerlidir. Ancak bütün çabalara rağmen, Türkiye’nin son iki yıla kadar, potansiyelinin çok altında yabancı yatırım çekebildiğini de hatırla tutmamız gerekiyor.

Türkiye’nin 2001 krizi ertesinde uygulamaya koyduğu ekonomik reformlar ve makroekonomik istikrar, siyasi istikrarla birlikte, iş ve yatırım ortamının iyileşmesine katkıda bulunmuş ve şirketler kesiminin yatırım kararlarında ufku genişletmiştir. Bu sayede 2006 yılında sabit sermaye yatırımlarının GSYİH’ya oranı %24.6 gibi yüksek bir orana ulaştığı tahmin edilmektedir. Diğer yandan, yurtiçi tasarrufların oranının ise %21 civarında kaldığı hesaplanmaktadır. Yatırımlardaki bu kuvvetli artış sadece yurtiçi kaynaklarla finanse edilememiş, Türkiye yakaladığı ekonomik ve siyasi istikrar ortamı sayesinde ciddi miktarda yurtdışı kaynak kullanmıştır. Türkiye’ye giren doğrudan yabancı sermaye yatırım miktarı 2005 yılında 8.7 milyar dolara, 2006 yılında ise 20.7 milyar dolara ulaşmıştır.

Yurtiçi tasarruflarının imkan tanıdığı bir rakamın üzerinde yatırım yapabilmemiz ve büyüme hızını daha artırabilmemiz, doğrudan yabancı sermaye yatırımları konusunda son iki senede göstermiş olduğumuz performansın devamına bağlı olacak. Diğer yandan, 2005 ve 2006 yılında gelişmekte olan ülkelere doğrudan yabancı sermaye yatırımları artış hızı, gelişmiş ülkelerin altında kaldı. Dünyada büyüme performansının geçtiğimiz yıllardaki kadar güçlü olmaması halinde, global sermaye hareketlerindeki rekabet 2007 yılından sonra daha da yoğunlaşacak. Uluslararası rekabetin daha da arttığı bir ortamda, Türkiye’nin geçmiş yıl performansını koruyabilmesi hiç de kolay olmayacak.

Türkiye’nin yabancı sermaye performansını devam ettirmesinin bazı zorlukları olduğunu biliyoruz. Bu zorlukların ilki reform heyecanının yitirilmiş olmasıdır. 2001 krizinin ardından yapısal reformları peşpeşe gerçekleştirebilen Türkiye’nin, 2006 yılı geldiğinde aynı yüksek performansı devam ettiremediğini görüyoruz. Oysa, birçok başka gelişmekte olan ülkede, gayet iddialı reform programları uygulandığını biliyoruz.

Geçtiğimiz yılın ortasında uluslararası piyasalarda patlak veren bir çalkantının Türkiye’de yol açmış olduğu sonuçlar, bahsettiğimiz reform sürecinin önemini gayet iyi ortaya koyuyor. Yapısal reformların mikro reformlarla derinleştirilmemesi neticesinde, uluslararası piyasalarda meydana gelen görece küçük ölçekli bir dalgalanma, ekonomimizde bir önceki yıla kıyasla enflasyonun iki puan yükselmesine ve büyüme hızının da iki puan düşmesine yol açmıştı. Bu durum Türkiye’nin

reform sürecinde bir yavaşlamaya tahammülü olmadığının en açık kanıtıdır. 2007 yılında beklenen bütün siyasi gelişmelere rağmen ekonominin uzun vadeli gerekleri ile uyumlu bir politikanın izlenmesi gerektiğine inanıyoruz.

Gelişmekte olan ülkeler arasında rekabetin giderek daha artması ve karmaşık hale gelmesi, Türkiye açısından, rekabet ortamının güçlendirilmesini ve yatırım ortamının iyileştirilmesini ertelenemez bir zorunluluk haline getiriyor. Neredeyse tüm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin bu alanda sürekli bir çaba içinde bulunduğu göz önüne alındığında, Türkiye'nin de çıtayı sürekli daha yukarıya taşıması gerektiği açıkça görülüyor.

Türkiye'nin şimdiye kadar elde ettiği kazanımlarla yetinmesi mümkün değil. Tam tersine, bu kazanımlar tam da ihtiyaç duyulan reformları gerçekleştirmek için uygun bir zemin sağlıyor. Ekonomik istikrar, bütçe açığının azaltılmasında elde edilen başarı, kamu borcu oranındaki düşüş, enflasyonla mücadele süreci, ve bu dönemde gerçekleştirilmiş olan reformlar sonucunda büyüme hızı son beş yılda ortalama %7.3 olurken, kişi başına milli gelir de 2,239 dolardan 5,300 dolara yükseldi. Refah seviyesindeki artış, ekonomik reformların siyasi ve sosyal maliyetlerini azaltan bir unsurdur. Devlet bütçesinin, alınacak önlemlerden zarar görecektir kesimlerin kayıplarını telafi edecek harcamalara imkan vermesi, reformların sosyal maliyetini azaltmak açısından önemlidir. Dolayısıyla, 2007 yılının kayıp bir yıl olacağı değerlendirilmeleri bir yana, gerekli reformları gerçekleştirmek için sunduğu avantajlar ortadadır..

Oysa, 2006 yılında bu alanda sağlamış olduğumuz en önemli başarı, uzun bir süredir beklediğimiz Yatırım Tanıtım ve Destekleme Ajansı'nın kurulması oldu. 2007 yılı içinde faaliyetlerine başlaması beklenen Ajansın, artan küresel rekabet ortamında, yabancı yatırımların çekilmesinde önemli fırsatlar yaratmasını umuyoruz.

2003 yılının haziran ayında yürürlüğe giren doğrudan yabancı yatırımlar kanunu, liberal bir anlayışla yabancı yatırımlar için eşit muamele ilkesini benimsemiş, ayrıca izin mecburiyeti ve asgari sermaye şartını kaldırmıştı. Bu düzenlemenin yanı sıra yatırım ortamını iyileştiren birçok düzenleme de yapılmıştı. Ancak, son yıllarda görülen yavaşlamanın, tüm ülkelerin, yatırım ortamı göstergelerinde öne geçmek için çabaladıkları bir ortamda, sıralamalarda geride kalmak sonucunu doğuracağını da akıldan çıkartmamak gerekiyor. Bugün geline nokta, belki de en çok üzerinde durulması gereken konu, somut bir yabancı sermaye stratejisinin geliştirilmesidir.

Kurulan Yatırım Tanıtım ve Destekleme Ajansı'nın en öncelikli çalışması, ihtiyaç duyduğumuz yatırımları sağlayabilecek, çok iyi hazırlanmış bir yabancı sermaye stratejisinin geliştirilmesi olmalıdır. Önümüzdeki yıllarda da, özelleştirmelerin, banka satışlarının ve şirket birleşmeleri ile el değişimlerinin tetiklediği yabancı sermaye girişlerinin devam etmesini diliyoruz. Öte yandan, doğrudan yatırım stratejisinin temelini, yabancı sermaye girişlerinin biçim değiştirmesi oluşturmalıdır. Daha çok "greenfield" olarak adlandırılan yeni yatırımların çekilmesini amaçlamalıyız.

Yabancı yatırım stratejimizin ana hatlarını, uzun vadede üretime, istihdama, ihracat potansiyeline olumlu katkılar sağlayacak yeni yatırımlar oluşturmalı. Türkiye'nin AR-GE altyapısını güçlendirecek, teknoloji yoğunluklu alanlara ve ürünlere yönelik olacak, katma değeri yüksek yatırımlara öncelik vermesi gerekiyor. Türkiye'nin ekonomik yapısında gerekli dönüşümü sağlayacak olan bu tür yatırımlardır. Bu sayede, yenilikçilik için zemin hazırlanacak, beceri geliştirmek mümkün hale gelecek, verimlilik ve büyüme hızı artacak.

Son yıllarda TL'nin değeri kazanmasının da etkisiyle, emek yoğun sektörlerde, Türkiye'nin düşük ücret ülkeleri ile rekabette giderek zorlanmaya başladığını görüyoruz. Diğer yandan, rekabetin ucuz ücret değil hızlı verimlilik artışlarına dayalı olduğu daha yüksek teknoloji ürünlerde ise, hem ihracatımızı hızla arttırabiliyoruz hem de yurtiçinde istihdam yaratabiliyoruz. Ancak bu süreç, Türkiye'ye ihtiyaç duyduğu atılımı sağlayamayacak kadar yavaş ilerliyor. Bu durum, ekonomik reform sürecinin mikro reformlarla derinleştirilerek, ekonomik yapının dönüşümünü daha da acil ve önemli kılıyor. Yabancı sermaye yatırımları, Türkiye'nin düşük teknoloji sahalarından hızla çıkıp yüksek teknoloji sahalarına girmesi için etkili bir araç sağlıyor. Türkiye'nin bu yatırımları çekebilmesi için, yatırım ortamını iyileştirmesi, işgücü piyasalarını esneklaştırması, ürün piyasalarındaki rekabeti geliştirilmesi, altyapıyı iyileştirmesi, sermaye piyasalarını derinleştirilmesi, diğer sektörler girdi sağlayıcı sektörler olan bankacılık, enerji, ulaştırma gibi alanlardaki özelleştirmeleri hızla tamamlaması ve kayıtdışı ekonomi ile kapsamlı bir mücadele yürütmesi gerekiyor.

Bu alanlardaki reform ihtiyacı bir yana, devam eden tasarruf açığı, yaklaşık son bir yıllık süreçte beklentilerde görülen bozulma, uzun bir süredir beklenen özelleştirmelerde alınan kararlar, diğer etkilerinin yanı sıra, faiz oranlarının da yüksek kalmasına neden olmaktadır. Mikro reformlar, piyasaların daha rekabetçi çalışmasına imkan sağlayacaktır. Böylece, enerji, ulaştırma, telekomünikasyon başta olmak üzere, artan rekabet ve etkinlik girdi fiyatlarının düşmesine ve verimliliğin artmasına olanak verecek, sermaye piyasalarının derinleşmesi ile de, faiz oranları, yatırım ve üretim kararlarını çok daha destekleyici seviyelere inebilecektir. Faiz oranlarının kabul edilebilir seviyelere inmesi ise, Türkiye'de ekonomik yapıdaki söz konusu dönüşümün önünü açacaktır.

Ekonomideki yapısal reform sürecinin mikro reformlarla desteklenmesinde TÜSİAD'ın da etkin olarak katılım sağladığı Hazine Müsteşarlığı bünyesinde faaliyetlerini yürüten Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu önemli çalışmalar gerçekleştiriyor. Bildiğiniz gibi geçen ay YOİKK bünyesinde yürüttüğümüz çalışmalarla önümüzdeki iki yıllık dönemde yatırım ortamının iyileştirilmesi amacıyla alınması gereken önlemleri belirledik. Yapılması kararlaştırılan bu faaliyetleri Eylem Planları eşliğinde kamuoyu ile de paylaştık. Hiç şüphesiz, özel sektör temsil örgütleri olarak her türlü desteğimizi bundan böyle de sürdürmeye devam edecek olsak da, artık bu reformların gerçekleştirilmesinde esas görev hükümete ve ilgili kamu birimlerine düşüyor. Yapısal reform sürecinin etkin bir şekilde mikro reformlarla desteklenmesi halinde, arzu ettiğimiz atılım gerçek olacaktır.

Değerli konuklar,

TÜSİAD olarak gerek makroekonomik istikrarda gerekse yatırım ortamında şimdiye kadar sağlanmış başarıların, atılmış cesur ve önemli adımların daha da güçlendirilerek devam ettirileceğine inanıyoruz. Bu çerçevede, hem özel sektörün hem de kamu kesiminin, Türkiye'nin yatırım ortamını iyileştirmek için doğru ve başarılı işler yapmaya devam etmesini diliyor, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.